

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre	10 frt.
Félévre	5 frt.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy órára	1 frt.

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban a debreczeni **rezsény nyomdában**, aztán Telegdi K. Lajos és táj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 öt hasábos petitior 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdeményeknél leengedés történik. Belsőoldali hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sora 20 kr. A hirdetések a szerkeszt. irodában vétetnek fel. Az előfizetési s hirdetési pénzek a kiadóhivatalba, a lap szerkesztésébe tartozó közlemények a szerkesztési irodába „Tisza”-bankház (Főiac 1584. szám. a. földszint jobbra) czimezendők.

Közép-kereskedelmi iskolánk.

(Vége)

Az ország nagy kárára oly közönyt fogadott polgári és kereskedelmi iskolának, ha nem is a magasabb tudományos képzettségnek alapul szolgáló gimnáziumok és reáliskolák felett, hanem azok mellett nem csak hogy létjogosultsága megvan, hanem egyes városokban s ezek közt legelső helyen Debreczenben a kereskedelmi tanoda megszűnik csupán egy város érdeke lenni, hanem országos érdekű ügyvé emelkedik az.

Mindig halljuk hangoztatni: „Ipar, gazdaság, kereskedelem; — ez korunk jelszava; — fejleszünk az ipart, szereljük fel a kereskedelmet; tegyük okosabbá, belterjesebbé a gazdaságot! — No ez utóbbi tekintetben már nem állunk oly igen mostohán; a mennyiben gazdaszaink kiképzéséről országoszerre meg lehetőségen gondoskodva van.

De hátra vagyunk az ipar, a kereskedelem terén, s nem vézik-e azon gondolatra minden honfi szíve, hogy a magyarországi kereskedelem ma minden egyéb, csak nem magyar s az iparról majdnem ugyanezt mondhatjuk.

A kereskedők levelezéseikben, könyveikben ma is a legtöbben a német nyelvet használják, s e nemzetietlen irány mindaddig meg fog maradni, míg a magyar kereskedő ifjúságnak tiszta magyar nemzeti irányban kiképzéséről gondoskodva nem lesz. Ezen cél csak úgy érhető el, ha kellő számú magyar kereskedelmi tanodák alapítanak, s tartatnak fen oly városokban, melyeknek magyar nemzetiségű irányművelésében felül megingathatlan alapon áll.

És most áttérünk arra, hogy miért ohajtjuk mi, nem — ennél többet mondunk, — követeljük, követeljük pedig egy helyi, mint országos szempontból, egy speciális kereskedelmi iskolának városunkban minden áron, még tetemes áldozatok árán is fentartását.

Követeljük azt, mint fentebb említettük kettős szempontból és pedig országos és helyi szempontból.

Mi mind a két szempontot egyiránt fontosnak tekintjük; hogy azonban önzőknek ne látszassunk, előbb az országos szempontról fogunk szólni.

A kereskedelem nemzeties irányba való terelésére multhatlan szükséges az, hogy a kormány oly magyar szellemű kereskedelmi tanodákat alapítson és tartson fen, melyekben a nyugatról reánk erőszakolni engedett germanizációtól, mely kereskedelmünk csaknem teljes mértékben lenyűgözve tartja, az új kereskedői nemzedék rendszeresen megszabáltságok s melyekben nemcsak hogy a tanítási nyelv legyen kizárólag magyar, hanem a szellem is, a melyre pedig azon város nemzeties érületének szellemének, hol az iskola van, határozott, sőt irányt jelölő befolyását tagadni nem lehet.

Állítson a kormány annak idején kereskedelmi tanodákat minden helyi központon, hol azt a magyar kereskedelem feltett érdekei megkívánják, de míg azt, az ország anyagi viszonyainak javulásával lehetné, mi fájdalom aligha néhány év előtt következhetik be, állítson fel állami kereskedelmi iskolát első helyen Debreczenben s ezzel elérte azt, hogy a kereskedelmi ifjúság ma-

gyar nemzeties irányban képzésének alapját megvetette.

Mert hiszen melyik város az a széles hazában, mely tiszta, gyökeres magyarságra nézve kiállana a versenyt Debreczennek. Sokszor mondják, hogy nagy falu vagyunk, s ebben némi részben van is egy kis igaz; de az ismét igaz, hogy ezen Debreczennek nevezett nagy falunak minden része, az utolsó izéig magyar és pedig oly magyar, amely a legheterogénebb idegen elemek amalgamizálására képesítve van.

Ez okból, az elannya szükséges magyar nemzeties irány fentartásának indokából, követeljük országos szempontból tekintve, azt, hogy az állam részéről a kereskedelmi iskola városunkban mielőbb felállíttassék.

Áttérve a kereskedelmi iskola fentartásának helyi érdekeinket érintő szükségességére, azt hisszük, azt alig kell magyaráznunk a fentebb elmondottak után, hogy a városunkban létező többrendbeli tanintézetek egyike sincs hivatala arra, hogy a kereskedelmi tanodának feladatát csak valamennyire pótlóan is teljesítse, s megis vagyunk a felől győződve mind, hogy ezen iskolára már csupán magának e város kereskedelmének érdekében, a fiatal kereskedői nemzedék szakzszerű kiképzése végett multhatlan szükségünk van.

De ennek belátásával aztán, mint rendszeren megszabad az érdeklődés, — mert a tanároknak fizetés, az iskolának helyiség kell s a tanterv s gyűjtémények is pénzbe kerülnek. A kormány az ország jelen nyomasztó pénzügyviszonyai közt nem képes ez iskola teljes fentartása terhére átvállalni; segít ugyan egy kevés pótlékkal, de ezen pótlék mellett nemcsak a város segélyezésére, hanem a kereskedői testületnek, az összes polgárságnak segélyét igénybe kénytelen venni ez iskola, ha azt annak csak egy évre való beszüntetésével örökre elveszteni nem akarjuk.

Pedig az érdeklődést alig érdemli meg jobban egy-egy iskola városunkban, mint ez, s alig is van oly szükség valamely iskolának az érdeklődésre, mint ennek. — Az iskola jelenleg már fenállott s meglehetősen fel van szerelve, s erről a segélyt adó kormány tudomása van. Ha beszüntetjük az iskolát, csak azért, mert még pár évig nem ohajtunk áldozni annak fentartására, a kormány szivesebben fog ott állítani annak idején, — midőnmódjában lesz, — keresked. iskolát, a hol még nem volt, mint ott, hol volt ugyan, s a kormány által segélyezettett is, de annak fenmaradását a város lakossága nem látta magára nézve oly fontos ügynek, hogy azért némi áldozatok hozatalára hajlandó lett volna.

Ez iskola ügyének Debreczenben elesni nem szabad, szégyenelni kellene magunkat majd utódaink előtt, ha némi anyagi áldozattól való visszariadás folytán, városunk helyett talán egy szomszéd város szemeltnék ki annak idején a kormány által arra, hogy ott ezen iskola államköltségen felállíttassék.

Ennek megtörténni nem szabad, s hisszük, hogy azon bizottság, mely most ez ügyben a kereskedői testület kebeléből kiküldve van, rövid időn meg fogja tenni javaslatait, azon eszközökre és módokra nézve, melyekkel ez iskola fenállhatása városunkban biztosítra lehet; s a város közönsége bizonyosan nem fogja megtagadni anyagi segélyezését egy oly közhasznú és fontos in-

teréztől, melynek a fentebbiekben igyekeztünk megismertetni jelentőségét városunk lakóival.

Herzl Márk.

* A főrendiház aug. 10-én ülést tartott, melyen Szegény M. László az állandó közjogi és törvénykezési bizottság nevében bemutatta annak jelentését az összeférhetlenségi és a választási törvényjavaslat tárgyában. A jelentések felolvasatván, tárgyalásuk a csütörtökön tartandó ülés napirendjére tűzettek ki.

* A magyar miniszterek legközebbi most Bécsben időzik. A min. elnök és a honvédelmi miniszter több katonai ügyben folytatnak majd a hadügyminiszterrel tárgyalásokat. A tárgyalások részünt honvédelmi, részünt határőrvidéki ügyekre vonatkoznak, az utóbbiaknál a katonai határőrvidéken levő állami épületek átadásáról lesz szó.

* A főrendiház jogi bizottságának az összeférhetlenségi és választási javaslatokról készített jelentéséhez külön vélemény is csatoltatott. Az incompatibilitási javaslathoz csatolt különvéleményt gr. Keglevich Béla s báró Majthényi László írták alá, s abban azt kívánják, hogy csak a premonitörök, benzések és kegyesrendiek lehessenek a szerzetesek közül képviselők; míg a bizottság többsége minden szerzetesrendet (s így tehát a jezsuitákat is) a képv. állással összeférhetőnek tart. A választási javaslathoz benyújtott indítvány szintén gr. Keglevich Bélától ered, s abban a választási javaslat 12. §-ának az adóra vonatkozó 5-ik pontja, s az ezzel összefüggésben levő 108-ik §. kihagyatása kívántatik.

* A közös hadsereg s hadügyminiszterium ügyeire nézve a „Neue freie Presse” így ír: A reformok közül, melyeken a hadügyminiszteriumban dolgoznak, mint már-már a fogantatás stadiumában levőt jelzik nekünk az alsóbb tiszti rangok fizetésének fölemelése. Mint hírlík, három fizetési fokozat (700, 900 és 1400 frt) lesz. A katonai igazgatóság reméli, hogy e fizetésemelés keresztülvihető; a fizetés-szabályozásból eredő többletet a „parancsnokságok és táborok” című megajánlott összegek csökkentése által fedezik. Másik fontos reform az önkényes intézmény „szabályozását” illeti.

* A „Wehrzeitung” erre vonatkozólag következőket írja: A közös hadügyminiszteriumban tanácsosok folynak a főhadparancsnokságoknál fönnálló számvérvé osztályok megszűntetése ügyében. Felsőbb ohajra, a kezelés egyszerűsítése végett az összes főhadparancsnokságok számvérvéjét Bécsbe rendelik, hogy ott külön számvérvé osztályt képezzenek. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a határőrvidéki ezredék felosztása folytán számvérvé tisztek is vannak. A hadügyminiszter különben az előléptetéseket is mindent elkövet az igények kielégítésére. Végül alaptalan azon hír, hogy a katonai képzőintézetekben a humanitikus tárgyakat teljesen háttérbe akarnák szorítani, minthogy a miniszter épen most irt ki pályázatot a bécsi-újhegyi katonai akadémiánál megüresedett classica philologia tanszékére.

Egyetemes tanítógyűlés.

Budapest legfontosabb napieseménye a magyar néptanítók második egyetemes gyűlése, melynek értekezletén Molnár Aladár választatván elnöké, e körülményről fogva ahoz a legszebb remények köthetők. — E második egyetemes tanítógyűlésen már a tanítóképzései tanárok is megjelentek, kifejezést adván ezzel azon gondolatról, hogy csak közös erővel mozdíthatják elő a magyar népnevelés ügyét. E hó 7-én a Hungaria díszteremben több mint 50-én jelentek meg előleges értekezletre, jelen volt Molnár Aladár, Bopp stuttgarter tanár és Lederer tanszerkiállítási bizottsági elnök is. A tanácskozások a szakosztályi elnök (Gyertyánfy előadásával kezdődtek meg. Előzőknek megválasztott Bárány Ignác, jegyzőnek Roth Vilmos. Erre következett az ismerkedési estély, a közös vacsora. A képzései tanárok másnap reggel a budai fitanító képzőintézetben gyűltek össze, s folytatták tanácskozásait egész napon át.

hogy vad Miska volt a gyilkos, indokait azonban még nem ismerté; de mindenesetre inkább e hírből férfiról lehetett ez feltelni, mint a grófról, és mégis intette Elvirát, ne hogy elhárítandó gyamansítson. De bárki lett legyen is a gyilkos, annak felfedezésére egy pillanatnyi időt sem volt szabad elmulasztani: Fritsz csak a cél elérésére fordítható eszközökre gondolhatott most, és ezt tette is, gondolván, hogy egy elhárítandó alaptalan gyamu talán könnyen oda vezethetne, hogy a valódi bűnös magát bízotsítsa.

Fritsz gyorsan tisztában volt az első lépések felől, melyeket fogantatásnia kellett; az örnagyhoz fordult, ki nem merte gondolkodásában megzavarni. „Megfontoltam bátyám, hogy nek legbiztosabb teendőnk,” szökött. „Nem szabad haboznunk, a gyilkosság felől, a törvénytől mielőbb jelentést tenni; emélfogva P... be egy lovas küldöncöt fogok meneztetni, ki a törvénytörési igazgatónak a történetről tudósítást fog venni. Holnap reggel valószínűleg egy törvénytörési küldöncöt fog ide-

Előérkezett. Folyó hó 9-én kezdte meg működését a II. egyetemes tanítógyűlés a képv. ház teremében, mely d. u. 5 órakor egészen megtelt, a kik be nem fértek a terembe, azok a karzatra mentek. Molnár Aladár, zajos eljelenek közt állott fel, s szívélyesen üdvözölte a gyűlést, a candidáló bizottság elnöké dr. Tavasssi Lajost ajánlja szökö. Ezután Péterfy Sándor tett jelentést a szervező bizottság működéséről. A gyűlés költségei 4000 frtra mennek. Alelnöknek dr. Emerichy Géza választották, második alelnöknek Péterfy Sándor, jegyzőnek: Lakits Vendel, Vass Mátyás, Kerékgyártó Elek és Rákóczy Lajos. Ezzel az értekezlet véget ért. A nyilvános ülés, aug. 10-én még élénkebb volt. A képviselői padokon nem maradt egy hely sem üresen; Szász Károly osztálytanácsos Ráth Károly főpolgármester is jelen voltak. Szász K. a miniszterium nevében üdvözli a gyűlést. Megnyugtatta érzi magát, hogy e II. egyetemes gyűlés kivívja a felbressztett általános érdeklődés elismerését. Ezzel küldetését befejezte, mint a tanügy munkása s egyszerű tag, akar részt venni a gyűlésben. (Élénk helyeslés.) Ráth K. polgármester önmaga s a város nevében üdvözli a tanítógyűlést, s melegen fejtegetve a népoktatás nagy fontosságát; meggyőződését fejezi ki, hogy ezen egyetemes tanítógyűlés a hazára nézve csak örvendetes lehet s ezért üdvözli őket. (Meleg zajos éljenzés.) Ezután következett Molnár Aladár hosszabb s nagyhatsú beszéde, melyben kifejté a néptanítókra a hazára nézve felelő fontos hivatását, a népnevelés üdvöslát, beszédtét hosszan tartó élénk helyeslést és tapsvihar közepeit végé. — A gyűlés ezután áttért a napirendre, melynek első tárgya a tanterv részletes megállapítása volt.

Révész Bálint superintendens alföldi utja.
 Püspökünk H.-M. Váshelyen kívül meglátogatta a makói, szentesi, bánfalvai és békési egyházakat; s utja a szeretet és kitüntetések útja volt. — Makóra folyó hó 4-én délelőtt 9 órakor érkezett meg, a Révész Bálint fogadására egybesereglett nép mindaddig el nem távozott, míg meg nem ígérte, hogy a templomban a hívekkel együtt imadkozik fog. — Mily felemelő és magasztos látvány volt e rögtönzött isteni tisztelet! Annak végeztével az egyháztanács gyűlésébe ment, hol az egyház szellemi és anyagi ügyeinek állásáról vett kedves tudomást; és miután a makói egyház már régebben tervezte egy másik templom építését, s arra a szükséges anyagokat részben össze is szerezte, az alkalommal fölhatott püspök ur, hogy annak fölszentesítésére ha elkészül, személyesen jelenjen meg. Püspökünk egész készséggel felajánlotta magát. Egyszermind arra is föltekintett, hogy miután a makói egyik lelkesi állam most üresedésben van, tavasszal fog majd betöltetni; alkalmas egyéneket ajánljon annak idejében a makói egyháztanács figyelmébe. — Egy nehány iskolát meglátogatván, s a jökevény és felkötözésekben gazdag ebédet bevévegen, délután 6 óra körül, kíséretével együtt elhagyta Makót s este 9 órakor ismét Váshelyre érkezett.

Aug. 5-én Szentest látogatta meg. E derék népes egyház sokat áldozik és tesz iskoláinak új karban tartására; az nap este 8 óra körül Bánfalvára érkezett a fapásztor; e telepítőnek lakosai valláskülönbség nélkül várokozta reá, üdvözöl beszédet az evangélikus lelképásztor Baros N. tartott, a tisztelegők között volt a római kath. lelkész is. A bánfalvai kised egyház, buzgó és munkás lelkesének Rácz Károlynak működése folytán most már virágzásban indult. — Az éjjel Bánfalva szomszédságában eső szénási pusztán (Gr. Károlyi Alajos bitoka) töltötte püspök ur, Kovács Imre kasznár, egykori tanítványa vendégszerető lakában.

Aug. 6-án Szénásról Orosházára jött szeretett püspökünk; rövid látogatást tett Torkos evang. lelképásztorral és a mi ottani kised egyházunkat is meglátogatta; hanem fájdalom az orosházi ref. lelképásztor nagy betegsége miatt a püspöki látogatás és körütekintés egész művtalán nem eszközölthetett és valósított meg.

Orosházán vasutra ülvé, Csabán szállott ki a fapásztor kíséretével együtt, a hol a békési egyház küldötté mintegy 8 kocsival várokozta reá; az ég csatornái megeregetek s folytonosan esett délutáni 4 óráig. — Békés városának lakossága, a legnagyobb örömmel és lelkesültséggel fogadta a vendégeket; üdvözlések, harangok zúgása közben történt a bevo-

erkezni, mely a vizsgálatot megkezdte; de nekem nincs bizalmam a P... belí urakhoz; mert azon számos büntény közül, melyek évek óta a sortani erdőben történtek, oly lassu s nehézkes intézkedéseket tettek, hogy csak nagy ritkán sikerült a tetteseket felfedezniök és büntetésre vonni. Henrik gyilkosa ne köszönje ezen késedelmező hivatalnokoknak, ha büntetés nélkül marad! Én a vizsgálatot egy oly emberre akarom bízni, ki az igazságot bizonyosan napfényre hozandja, ha ugyan erre valaki képes. A küldönczel egy sűrönyt küldök Richter rendőrtanácsosnak P... be, melyben kérem azonnal ide jönni. Most 10 óra van, a küldöncz egy fél óra alatt P... ben lehet, hol külön postát rendel, melyet a pályaudvarba állít; 12 órákig indul a futárvonat A... ból, s 1/4 1-re érkezik P... be, és 1/4 kettőre Richter rendőrtanácsos Kabelevitzbe érkezik, hogy a nyomozást megkezdhesse a gyilkos után. — Megenged bátyám, hogy így járjak el?”

rendőrtanácsoshoz; azonban ha nekem van, nem akarom ellenzeni, hogy öt ide hívjad. — tégy a mit akarsz.”

Fritsz el volt határozva, és bátyja ellenetése által nem is engedte magát visszatartani a gyors eljárásról. Ferenc vadász az ország legbiztosabb és legmegbizhatóbb szolgálója megbízott, hogy lovat nyergeljen s P... be lovagoljon, nem kivélni a sarkantyukát, Míg Ferencz nyergelt, Fritsz a következő sűrönyt írta Richter rendőrtanácsos számára:

„Tevérem meggyilkoltattok. A gyilkos ösmertelen. Jöjjön azonnal Kabelevitzbe. Kocsi P... pályaudvarnál várja, Stern Fritsz.”

Ezen sűrönyt az azon parancsnak, hogy mihiely P... be érkezik, azt feladni, aztán a külön postát megrendelni és végre a törvénytörési igazgatót felkeresni, ezt szökö a gyilkossági esetről tudósítani, el ne mulasztza — Ferencz öt perczet később a kabelevitz kastélyból a P... út felé elvágatott. (Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Egy taller.

Bünygi történet.

(Németből.)

(Folytatás.)

„Bizonyára nem” viszonza a gróf, „épen azért akartam a városba sietni, hogy intézkedjem, miszerint a gyilkos felfedezésére azonnal hathatós rendszabályok fogantatissanak; ha azonban óhajtja, hogy itt maradjak, engedelmekedem. — Egészen önnek rendelkezésére bocsátom magam, Stern doktor ur.”

„Akör kérem, maradjon Kabelevitzben bátyám vizsgálatására és az én segélyemre.”

„A mit akarja; de megengedi, hogy most legalább szobámba visszavonuljak. — Mihielyt szükségem leend réám, szolgálatára állók. Legyen meggyőződve Stern doktor ur, hogy köztünk bár-

mmal jelen-
 m érzések
 a tisztelt
 trakkak. —
 y és fő-
 urak pedig
 kifejezésé-
 ízságát. Mit
 a t. kö-
 el. Debre-
 s József.
 okinté te-
 árosunkba,
 a a makói,
 kát s min-
 llyességgel
 ról holnap
 hozandunk,
 a vértanu-
 ének meg-
 or alaptör-
 eloadást
 padásra a
 ott.
 oleg a kö-
 i Híradó”-
 tészyelet
 t bizott-
 különböz-
 közül a
 alyai leg-
 ndánk de-
 kint levő
 t folytán
 mi, mi-
 orakor it-
 nni.
 8.
 06.—23:5
 ma—26:4
 —24:4
 ma—33:0
 „Unio”
 makfal,
 ni fog,
 hogy
 maknak
 ternati-
 váro-
 örteni,
 hogy
 n mar
 et csá-
 lelke-
 tovább
 M
 sdén
 zeti köl-
 106.75,
 243.75,
 és kö-
 ési kö-
 tészi kö-
 tésítési
 arany
 Debreczen, aug. 11-én, június 21.
 S.
 közhírr
 o szó-
 c sma,
 e fo-
 záló és
 s uján
 szusos
 so óra
 határ-
 s föl-
 helyszí-
 ut-
 a eteben
 nodal,
 kor fog
 i hiva-
 taná-
 éséből.
 cz

zeigő nevet adni nem tudok. Hasonlítt máj...

Rózsaszintetába mátra tollamat írnek az Annabárl is; de az — elmaradt. Eppen...

Ezt az ifjuság ugy igyekezett pótolni, hogy egy párszor vacsora után rököntött tánc...

A zajos élet még ezután lesz. Folyó hó 14-ik napján tartatik meg itél a földesuri gyűlés...

Kovács Gyula.

Vidéki levelezés.

Szatmár, aug. 9. 1874.

Aratásunkhoz kötött reményeink szépen kezdenek valósnálni, a mi a gazdaközönséget...

A gazdaközönség ennélfogva a természetlen mult idők példájából okulva, különösen a hazai kereskedelem és termelés érdekében...

Szatmári.

HELYI HIREK.

Nagy-Váradról a következő gyászintézkedést tettük: Nagyon sok vértanú a hazánkban, kik a jog és igazság nemes fegyverével küzdve...

tartat, a gyász isteni tisztelet ez évben a nemzet vértanújért, az 1848-49-iki önvédelmi harcban elvérzett...

1849 augusztusban hosszabban Debreczenben táborozott orosz hadak magán feljegyzések után: Jakutski, Odessai, Szekinszki, Azovi, Ukrániai, Dnyirovzski gyalogezredek; Volnyiszenszki, Oliapolszki dzsídások; Ferdinánd huszárok sárga lovakkal, Sándor czár huszárok; pej lovakkal, Olga huszárok sűrű lovakkal, Dóni és 41 kszámu kozákok. Ágyú: VIII-dik artillerie batteri...

A debreczeni iparos ifj. egyleti dal-kör nemcsak a nemzeti dalok és világi darabok de az egyházi nevezetesen a temetési énekdarabokban is bir jártassággal a mint ezt f. hó 7-én volt alkalmunk Jóna a Dániel egyletünk 1-ső alelnökének elhunyt neje temetése alkalmával hallani, hol e „dalkör” pár gyászéneket jól sikerült előadásával kifejezett adó kedves alelnökük mely fájdalommal való részvételnek a „dalkör” ha ily buzgó törekvést fejt ki és haladást tanust, úgy idővel nemcsak az ifjusági egyletnek, de általában az iparos osztálynak méltó dicsősége leend. Azon óhajjal járjuk be sorainkat: vajha az iparos osztályból az arra képes mesterek is tetleges tagjai lennének a dalkörnek, melynek élén Albe József ur oly erélyesen működik. (Beküldött.)

Ertesítés. A feladási órák a Debreczen vaspályai postahivatálnál f. hó 10-től követhetők. A feladási órák: péntek és szombatjánki küldemények valamint ajándott levelek reggel 10-től 11-ig, óráig d. u. 2-től 3 óráig, este péntek és szombatjánki küldemények 7 óráig 8-ig, óráig, ajándott levelek 7-ig, közönséges levelek 9-ig, óráig felvételnek. Kelt 1874. aug. 10-én a m. kir. Debreczen városi főnökség, Mayer.

Vásári csenőlet. Egy vidéki atyán — egy azok közül, kik a vásárt „szabadság”-nak nevezik, s a „szabadság”-ot „szabadosság”-nak tekintik, jó vétel vagy eladás, s az elmaradhatlan „magnum aldomás” után, rózsás kedvben tartotta gyalog-bevonulását a városba. Sz. azon meggyőződésben, hogy most már „szabad a vásár”, minden szembejött megátmodott. Szóval, azon kedves állapotban volt, melyről a közzólam jellemzőleg mondja: — „bele kötne az előfába.” — Így vonult, több-több érdemlekoszorozottan; mignem egy asszonyt szintén megbeszántván, ez azon áldást kívánta fejére: „hogy a menyő csapjon nyakom.” Alig történt ez meg, midőn a megátmodott esendzaváró egy kormesna ajtaja előtt gondatlanul adólgó gyermekhez érkezett; akin, szintén kiakarván önteni széles jó kedve áramlatát: motólaként forgatott botjával, jót húzott annak megmég mondható részére: mire a „kormesna ajtaja megnyílt, s garázdaságainak boszúlo anygala, a kormesáros személyében azonnal megjelent; kinek keze egy mozdulatára hangos csattanás volt hallható, a rettegő hős arczán. Azt hitte menyő csapta nyakom, úgy hanyatt esett, de pár pillanat múlva feltápászkodván, szó nélkül összeszedte, kezéből, fejéről s válláról lehullott botját, kalapját és szürét; s mintha nem is ő lett volna, — a „szabadság” hóse, még azt sem mondva: „befelgett.” — szépen odábállott. Most pedig, bizonynyal dísekedve regéli otthon, faluja jámbor népének, a debreczeni „szabadság”-on „elkövetett” hűstetést. Mig magába keserűen gondolja: „belet a vén asszony átka.”

Beküldött. Sz. kir. Debreczen város mint magán testületnek ugyszint minden egyes adózetőinek az 1874-ik évre kivettett államadója teszen a mint következők: föld adóban 113,716 frt 63 kr, házberedékben 41311 frt 88 kr, házostály adóban 12319 frt, személy adóban 35182 frt 47 kr, jövedelemadóban 68366 frt 38 kr, régből új épületi pótlék 14 frt 55 kr, összesen 270,910 frt 92 kr. Ezen összegből a városra mint magán testületre esik földadóba 43758 forint 61 kr, házber-

4616 frt 26 kr, házostály- 136 frt 90 kr, 4% személy- 2318 frt 29 kr, jövedelemadó 6075 frt 21 kr, összesen: 56905 frt 28 kr, és így az egyes adózetőké 214005 frt 63 kr; a mult 1873-ik évről az összes adó 264572 frt 1 kr, ezserint az évi 270910 frt 92 krból 264572 frt 1 kr, levonva 6338 frt 91 krral szaporodott az idei adó, daczára a rossz időszaknak. Az alsó és felső józsa lakosok adója, kik szinte ide adóznak, összesen 1705 frt 73 kr tesz.

Köszönetnyilvánítás. Alólírott nem mulasztatom el ugy a magam mint a honvédegylet nevében hálás köszönetemet nyilvánítani, főtisztelező Huzly Károly kispóst ur iránt, azon keresztényi szívességeért, melylyel néhai Alföldi (Litsmann) Antal 48-iki honvéd temetési szertartását hármas segédlettel minden jót nélkül teljesíteni megkegykedett. Fogadják a főtisztelező ur ez emberbaráti nemese tetteért a nyilvánosság előtt is hálás köszönetemet. Kacsokovics Iván, a debreczeni honvédegylet elnöke.

A debreczeni pékek mindinkább híresebbé lesznek azon tulajdonságukról, hogy a személyeket és más siteményfélt nyersen hagyják. Ha tekintetbe vesszünk azon körülményt, hogy ilyenek elkötése, mely felette káros befolyással van az egészségre: nem lehet eléggé dicsérnünk a rendőrség figyelmét, melylyel az ilyen műzelmek folyóvást vigyáz, s ellene a legszigorubb rendszabályokat fogantatja. — Tegnap ily nyers siteményeket koboztatott el egy helybeli pékél, s ezért érdemelt kivételést el is vette. Hasonló eljárást követett a rendőrség egy mészárosnál, ki romlott must mért a közönségnek. Az illető mészáros jelen-tékeny összegű pénzbírságra ítéltetett, ezenkívül a mészárszekében talált mintegy 15—20 font must a kapitányság, a városunkban tanyázó állatsereglet számára elküldte.

Nagy meglepéssel itta borát azon vidéki uri ember, ki tegnap délután a Széchenyiutcán valamely jó kiválasztott kormesnába beült. Azonban midőn a jelenvolt vendégek társalgási modorát nem a legtisztességesebbek találta, jónak látta onnan eltávozni; zsebébe nyúlt, hogy bora árát kikísse, de tárczáját a benne levő 30 frtal, mely még a kormesnába bejvetelekor zsebében volt, most sehol sem találta. Mondják, hogy az illető inkább csudálkozott, mint sajnálkozott a felett, hogy mily ügyesen és észrevétlenül történt meg rajta a tulajlási mütét, mely 30 frtjába került.

A péterfiai temetőbeli csőznék ki a sirförtözés miatt befogott az előleges kihallgatáson kezdetben tagadta a bűnrészséget; a vizsgálatot megjejtó Konti József tapintatossága folytán azonban bevallotta, hogy ő adott egy koponyát Vászárhelyinek és pedig úgy, hogy az kölcsön adott neki 10 forint, s az abból még tartozásban fennmarad 4 forint után csak úgy volt hajlandó várakozni, ha egy kaponyát kerit neki egy sirból. A kaponya, melyet megszemléltünk, az agyvelőnek egy részét most is tartalmazta, különben össze van törve. A főbűnös beteg levén, lakásán van őrizet alatt.

Egy lovagló ispán midőn a külváros-térről hazatele igyekezett, utjába egy földmies növendék került, ki nem tudni pajzán kedvtelésből-e, vagy azért mert az ispán paripáját az utból kiakarta téríteni? — a kezében levő sétatálczával gyengén rálegyintett a lóra, mely vártatlan érintésre a meglepett oktalan pára nagyot ugrott s lovagját majdnem földre vetette. Az ispán erre bösz haragra gyul s a kezében levő lovagostortát szétbontván megsuhogtatta, úgy sújt vele a fiatal növendék után, hogy a vékony sühög menten felhasítja a bőrt annak arczán. A fájdalom éles hangokat csalt elő a fü ajkai közül, mire közelben ácsorgó iskolatársai a helyszínére siettek s megpillantva barátjuk verbe borult arczát, felháborodva rohammal a lovat után s lovaknak kantárszárát megragadván azt megállították, ott magát pedig erőszakkal vonszóják le a nyeregéből, majd midőn áldoztatjuk a földön elterült — neki estek s ki hol érte — ütötték verték s bosszuját lecsapultával verbe fagyva hagyták ott a porban. Bizony bizony ősleő dicsőség ez mindkét félre nézve, s elsmorhitó az, hogy mivelte egynekkel ilyesmi történtetik.

A debreczeni részvény-nyomda által közölt, a méterrendszer tárgyú 4 fali ábra iránt, tömeges megrendelések érkeznek, de az előzetési felhívásból tévedés folytán kimaradt

hogy a megrendelések a részvény-nyomdába intézendők. Kérjük tehát az előzetési szándékozókot hogy megrendeléseiket ne mint eddig történt a szerzőhöz, hanem a debreczeni részvény-nyomdába intézni sziveskedjenek. A debreczeni részvény-nyomda igazgatósága.

Verekezés történt tegnapelőtt éjjel egyik Csapó utcai kormesnában ácsok és kömvisek között, s a palackok porahok és székek csak úgy repültek egyik ellenséges táborból a másikba, míg végre az éjjeli orjárat beavatkozása a véres eseménynek végét szakította.

Sorozási ügy. Alig néhány hava, mióta az unjonozás befejeztetett, s már a kapitányi hivatal a jövő évi sorozáshoz szükséges elintézkedéseket fogantatva vette az által, hogy az 1855-dik évben született helybeli illetőségű ifjak névsorának az anyakönyvekből kiírására a helybeli s a környékbeli azon lelkeszi hivatalok, melyek a városall határos helységekbenn vannak, felszólította.

Vásári büvészet. Egy vidéki asszony tegnap a külvárosban egy szép fehér szőrű „disz-bundát” vett, melyet az illető eladó, az asszony szemelátára csomagolt be, hanem midőn szállására ért s ott a bundát kipakolja — az már akkorára feketeszőrvé változott át, amely pedig sokkal olcsóbb fajta, s a segítségül felhívott rendőrség által kellett aztán az átváltoztott bundát másikkal kicseréltetni.

Egy részegen aluvó embert ma éjjel az orjárat kisujuzta eléjén talált, a kit aztán onnan a városárára szállított be; a krisztusvértit ily nagy mértékben kedvelő egyéniség má reggel történt felrebedésekor nem kis halát érezhetett a rendőrségnek, réa kiteszerített gondokódása iránt, miután a nála levő tetemes összeg pénzét hiány nélkül nyerhette vissza.

Rablás történt vasárnapra virárodra Horváth József kereskedőnél a czepléduzcai ujsoron. A rablók négyen voltak s elvették a pénzes fiókot, melyben 180 frt; váltók és kötelevények voltak. A megrablott rájuk lött, de nem talált. A pénz a czepléduzcai temetőbe vitték s ott osztokodtak meg. — A nyomozás folyik.

A debreczeni ipar és kereskedelmi bank 1874. júl. havi forgalmi kimutatása. Bevételek: pénzkészlet júniusról 12,595.40, kiírtetett váltók után 194,602.21, kifizetett előlegek után 4095, kamatok után 7619.23, részlet sorjegyek után 366.50, jutalék után 37.82, érczépén eladás után 1634.65, értékpapír után 2020.97, kamatozó betétek után 23,344.93, folyó számla után 123,673.26, előleg bélyeg után 22. Összesen 370,911.97 fr. Kiadás: tiszti fizetésre 641.66, leszámitott váltókra 219,238.19, leszámitott előlegekre 3590, kamatokra 277.19, részletes sorjegyekre 3, üzleti költségekre 80.40, érczépén beváltásra 5805.67, értékpapír eladásra, 1800.53, kamatozó betétekre 15,614.31, folyó számlára 103,238.53, szelvény beváltásra 2798.11, 1873-ik osztalékra 180, szenvedő előlegre 800, előleg bélyegre 22, pénzkészlet aug. 1-re 15,900.38. Összesen 370,911.97 fr. Debreczen 1874. júl. 31. Debreczeni ipar-és kereskedelmi-bank.

Az alföldi takarékpénztár július havi forgalma. — Bevételek, multhavi maradvány 7779.76, váltókért 71,806.30, előlegekért 3130 —, könyvetéért 15,357.81, viszleszm., váltókért 12,039.88, folyó számláért 2000. —, váltó kamatért 1909.51, előleg kamatért 348.92, előlegbélyegért 16.35, nyomtatványért 1.50, jutalékért 9.96, érczépén 5.40, részvény átírásért 4. —, összesen: 114,409.39 krajczár. — Kiadás: váltókra 63,505.67, előlegre 5605. —, könyvetétre 26,030.44, könyvetéti kamatra 34.74, viszleszm., váltókamatra 177.32, viszleszm., váltókért 12,080. —, részvénytel kamatra 729. —, osztalékra 243. —, folyó számla kamatra mult félve 598. —, előlegekre 16.35, szenvedő előleg-kamatra 30. —, tiszti fizetés 350. —, vegyes költsége 88.84, könyv-adományra 3.50, átvitel augusztusra 2097.97, összesen: 114,409.39 krajczár.

Állatseregletben nemsokára orszá-lónak is lesznek láthatók, miután a tulajdonos által Hamburgból megrendelt két példány már urban van Debreczen felé.

Az elmezavar jelenségei nagy mérvben mutatkoznak a néhány hét óta darabos-utcai lakásán különben nagy betegen fekvő, pedig debr. kir. járás bírói állásától felmentett

Nagy Lajosnak ennek tébolydába való felszálltatása végett a kellő hatósági intézkedések már megtették.

Légtűnteti észleletek augusztus 10. Hőmérséklet C°: 7.6. — 17.9; 2.6. — 19.0; 9.6. — 18.3. Átlagos hőmérséklet = 18.4. Hőmérséklet minimuma = 10.3 maximuma = 20.0. Légnomád d. e. 7.6. = 45.2 millim. Csapadék, 1.7; millim.

CSARNOK. Bob Herczegné és barátai. Irca: Bret Harte. Fordította: Kompolthy Tivadar.

Klamath — indiánmó volt. Czime, egy hiszem, azon gyűnt akará jejölni, mely mint törzsfőnök leányának jogos nagyravágásából s legelső fehér őtalmazója iránti hálájából keletkezett. Ez őtalmazójának nevét indián szokás szerint föl is vette. „Bob” Walker a leányt meghalt anyja emlírlő vette le azon időben mikor a kaliforniai határvidék becsületes önkényesi-soldatskaja abban az erös megyőződséget élt, hogy az indiánfaj természetes sorsa a kiirtás felé esik. Sok megerőteltésbe került, hogy földieinek ez irányban való buzgalma eléggé féken tartsa arra nézve, hogy megyőző-hesse őket arról, miszerint egy kis pályozott indián ördögökse megkímélésével a dertékű legkevesbé sem gyöngül kiveteli erejében. Hazavette a kis csecsemőt kunyhójába, mely a huzfolyam partján kicsiny erdőtisztás közepén állt, s itt aztán gondoskodva lett róla, határvidéki szokás szerint.

Mielőtt 9 éves volt, már teljesen elidegenítte magától a sovány Walker-asszonynak iránti jóakarátát. Játszófélre a kis Walkernek mellé, nem volt eléggé megbízható s a legkisebb mellé pesztonának meg épen teljesen alkalmatlan volt. Előbbiek el-elhagyogatták a város feonyerődt utalan melyében: a kicsikélt pedig rendszeren ott felejté veszőből fonott bölcsesében, mely után mint valami Chrysalis fitygett elhagytat a bozótban.

Egyébiránt lopott és hazudott is: két megbocsáthatlan bűn egy közönség, hol a bizalom életszükségs az egyedüli vagyont az élelmi szerek képezik. Ennél azonban sokkal nagyobb bünt követelt el az által, hogy a lóborokba öltözött zsványokkal, kik egy idő ota a község körül barangoltak, titokban igen bizalmas viszonyba lépett. Mr. Walker végre már nem egyszer bánta meg egykori könnyelmű emberbaráti szeretetét, de a leány csakhamar felmentet ő tette felelőssége s netán a vérontás kényszerre alól az által, hogy egyszerre csak nyom nélkül eltűnt.

(Folytatása köv.)

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. — Páris, aug. 11. Bazaine tábor-nagy hétfőre virárodra megszökött a Marquerite szigetéről, hol mint fogoly őriztett. Az erdőből köthelgárcsón távozott, s egy Olaszországba vitorlázó hajó által vétetett fel. A francia kormány el van határozva azokat, kik a szököst elősegítették szigoruan megbüntetni.

ÉRTÉK- ÉS VÁLTÓ-FOLYAM a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén 1874 aug. 11-én.

5% metallikus 71.85, 5% nemzeti kölcsön 74.75, 1860-iki államlkölcsön 106.75, bankrészvények 973, hitelrészvények 244.50, London 109.70, Magyar földterhermentési kötvény 78.25 Temesvári földterhermentesítési kötvény 75.75, Erdélyi földterhermentesítési kötvény 75. — Horváth-Slavon földterhermentesítési kötvény 80. — Ezüst 103.40, Cs. kir. arany —, Napoleonor 8.46 1/2.

Felelős szerkesztő: Szabó Antal. Főmunkatárs: Hamar László.

HIRDETÉSEK

Téli legeltetés.

Alulírottak a nagy királyi vasúti állomás-tól egy órai távolságra eső Domahida község határában levő 500 hold kaszálló és legelő birtokukra minde perczben felállalnak felelősség mellett 50 től 200 darabot számláló szarvas markár nyári s őszi jó legelőre s teli tartásra, darabjótól összesen tizenöt 15 ó. é. forintokért 1875 dik év április 24-ik napjáig, saját, esetleg a jószág tulajdonosok pástoriaink felügyelete alatt, minden idei borju kettő számítottván egy nagy marha számba. Értekezhetni akar személyesen, akár levél útján Domahidán, utolsó posta Nagy-Károly.

Domahidy István és Domahidy Sándor, 26 2—3.

Bikk és tölgyfa-zén raktár.

Posszert Jánosnál Debreczenben piacutca 1903-dikszámu saját házában a Teleky-utczával (szép-utczával) szemben. Legkisebb mennyiség 1 zsákkal hozzáférhetőleg 40 fontnyi adatik és bármily nagy mennyiséggel is a raktár pontosan szolgál. Vidéki megrendelések szinte pontosan fogantatottatnak. — Készfűzetési ára 100 bécsi fontnak 1 frt 60 kr.

17. 6—6.

Rott Lipót és testvére fiók üzlete Debreczenben. Kalap és ferdívált raktár: Legjobb divatú magyar és német KALAPOK, T E L I S I P K A K NYAKKENDŐK, GALLÉROK, K É Z E L Ő K, valódli hamezia N Ő I É S F E R F I kezdvék, mindennemű U T I E S Z K Ö Z Ő K. Ruhá raktár: Egy egész férfi öltöny 14—28 frt; Felöltő 12—20; teli köpöny (Havelock) 18—; teli kabát 15—30; Bálú idényre fekete öltönyök 22—30; Mindenfélé gyermek-öltönyök (3 éves-től kezdve.); Vidéki rendelvények pontosan eszközölhetnek. Fehérnemű raktár: Chiffon ingek 1.40—3.00; rumburgi ingek 4—10 frt; SZINES KRETON, és Oxfordingek; Magyar és német labarvalók 1 frttól 3 frt; himzett ingbetétek egyen, baltst és len zsebkendők; HARISNYÁK.

Árverési hirdetmény.

Vagyonbuktott Lobmayer József csödhitelező választmányának határozata folytán, a tömeghez összeirt Széchenyi utcazi illetőleg az ugynevezett zsidó kertben fekvő 745 □ öl kiterjedésű szőlőnek buktott Lobmayer József nevére álló 600 frta becsült fele része a szűrtelők edények fele részével együtt f. é. szeptember hó 2-ik napján d. u. 4 órakor a helyszínen tartandó nyilvános árverés útján el.og adatni.

Az árverési feltételek alólírt tömeg gondnoknál megtekinthetők. Kelt Debreczenben, 1874 auguszt. 1-én. Nánássy László tömeggondnok.

Eladó ház.

Nagycsapóútczán a 396-ik sz. ház, mely tökéletes jó karban levő uri lak 5 szoba, konyha, mosókonyha, kamara, pinze és minden szükséges kézzelkel van ellátva, előlhátul kert, eladó.

Eladó cserép.

Több ezer legjobb minőségű tetőre való cserép eladó várad-utca 2086. sz. a.

Árverési hirdetmény.

Vagyonbuktott Lobmayer József csödhitelező választmányának határozata folytán a tömeghez összeirt ingóságok u. m. butorok, férfi fehérneműek. f. évi aug. hó 12-ik napján d. é. 8. órakor a czepléduzcai zsvibvasarteren, nyilvános árverés útján készpénzzel és mellett el fognak adatni.

Kelt Debreczenben, 1874. aug. 1. Nánássy László, tömeggondnok.

Arverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város részéről közhírré tétetik: 1. Hogy a külső vásártérnen lévő rozslis bolt, Ludas nevű külső kormsa, és amái vagy hortobágyi vendéglőgadó, az őtöbblakhoz tartozó szántó, kaszálló és legelőföldekkel együtt, közönséges árverés útján leendő haszonbérbe adására a f. évi augusztus hó 17-ik napjának d. e. 9 s több azt követő órái vannak a városáig nagy táncs termében határidőül kitűzve. — Hasonlóan: 2. Az also jarasi kisnyilas földeknek ugyancsak árverés útján és a helyszínen leendő bérben adására határidőül szintén a folyó aug. hó 21—22 dik és szükségs esetében 24 dik napjai vannak kirendelve, oly móddal, hogy az árverés mindannap reggeli 8 órakor fog pontosan a helyszínen megkezdetni.

3. Az árverési feltételek a számvetvői hivatalnál megtekinthetők. Kelt sz. kir. Debreczen város gazdas. tanácsának 1874 aug. 5-én tartott nyilvános üléséből. Kiadta: Farkas Ferencz aljegyző.

27. 3—3.

Laptulajdonos Molnár György. Kiadja a könyv- könyomda s kártyagyári részv. társulat Debreczenben.